

Mijnheer de Eerste Voorzitter,

Geachte leden van het Hof,

Beste collega's van het Openbaar Ministerie,

Geachte stafhouders en advocaten-stagiairs,

Geachte genodigden,

Sta mij toe op mijn beurt in het bijzonder te verwelkomen: onze gastspreker, Europese aanklager en collega Yves Vandenberghe, en zijn collega's Jennifer Vanderputten en Pascale Van de Weyer, Belgische gedelegeerde Europese aanklagers, evenals de vertegenwoordigers van de minister van Justitie, collega Peter Coussement en mevrouw Katrien Robberechts.

En sta mij toe ook van de gelegenheid gebruik te maken om de UGent te bedanken voor het ter beschikking stellen van zijn prachtige aula voor deze plechtige openingszitting na een cesuur van twee jaar.

In die periode verloren velen dierbare familieleden of vrienden ten gevolge van de COVID-19-pandemie. Toch stond de wereld niet stil. Ook Justitie niet.

De COVID-19-pandemie had een belangrijke impact op Justitie, enerzijds op wetgevend vlak – denk maar aan de coronaboetes - maar anderzijds ook op het vlak van de werkprocessen: versnelde invoering van het telewerken, vergaderen via videoconferentie en – nog *under construction* - het digitaal dossier.

Internationaal was er de Brexit met zijn ingrijpende gevolgen ook op het vlak van justitiële samenwerking met het Verenigd Koninkrijk, onder meer voor mensenhandel/smokkel (illegale migratie), georganiseerde criminaliteit, terrorismebestrijding en cybercriminaliteit.

Ook de oorlog in Oekraïne heeft belangrijke consequenties op justitieel vlak: de beëindiging van de gerechtelijke samenwerking met Rusland, de bemoeilijking van de samenwerking met Oekraïne en – vooral - een nieuwe missie voor het Internationaal Strafhof (ICC) in Den Haag.

Vandaag willen we het evenwel over een andere evolutie binnen de gerechtelijke wereld hebben, een hervorming die door de omstandigheden misschien minder aandacht in de

media heeft gekregen maar toch wel revolutionair is: de oprichting van het Europees parket, nu anderhalf jaar geleden.

* *

*

Naar jaarlijkse gewoonte zal ik nu evenwel eerst, in toepassing van artikel 345, derde lid, van het Gerechtelijk Wetboek, overgaan tot het overzicht van de rechtsbedeling binnen het ressort Gent.

De details van de verschillende statistieken kan u terugvinden in de bijlagen van mijn overzicht maar ook op de website van het Openbaar Ministerie.

A. De hoven en rechtbanken

1. Het hof van beroep

Wat het hof van beroep betreft, zien we de volgende relevante evoluties.

1.1. De burgerlijke zaken

Zowel het aantal nieuw ingeleide burgerlijke zaken als het aantal uitgesproken arresten is ten opzichte van 2020 licht gestegen. De grotere stijging van het aantal uitgesproken arresten geeft als positief gevolg dat de stock aan burgerlijke zaken verder blijft afnemen. De stock bedraagt nu nog 5.733 zaken.

1.2. De familiezaken

Wat de familiezaken betreft, zien we voor het eerst sinds 2018 opnieuw een stijging van het aantal inleidingen. Niettemin blijft het procentueel aandeel van het aantal familiezaken ten opzichte van het totaal aantal burgerlijke zaken stabiel (iets minder dan 30%).

1.3. De protectionele zaken

Wat de categorie protectionele zaken betreft, is het aantal nieuw ingeleide zaken licht gedaald. Deze daling vinden we ook terug bij het aantal uitgesproken arresten. De stock aan protectionele zaken is licht gestegen maar bedraagt slechts 22 zaken in het totaal. Zoals u kunt vaststellen, gaat het in deze categorie zaken, omwille van de aard ervan, om een klein aantal in verhouding tot het globaal aantal burgerlijke zaken.

1.4. De correctionele zaken

De jaarlijkse stijging van het aantal nieuw ingeleide correctionele zaken zet zich verder in 2021. Gelukkig kent ook het aantal eindarresten een stijging van ongeveer 10% waardoor de stock aan te behandelen dossiers toch nog licht gedaald is. De kaap van de 1.500 arresten in correctionele zaken is nu wel heel dichtbij. Ongeveer 1.000 zaken zijn er op dit ogenblik in behandeling, verspreid over 5 correctionele kamers.

1.5. De zaken behandeld door de Kamer van inbeschuldigingstelling

Wat de zaken behandeld door de Kamer van inbeschuldigingstelling betreft, is de stijgende trend van de voorgaande jaren doorbroken, waardoor we terug licht onder de drempel van 2.000 arresten duiken.

Wat de afzonderlijke categorie van dossiers met betrekking tot het eerherstel betreft, zien we eenzelfde daling waardoor we terug onder de kaap van de 200 arresten zakken.

1.6. De zaken behandeld door het hof van assisen

In 2021 velden de hoven van assisen 10 arresten. Het aantal nieuwe verwezen zaken kent echter een grotere stijging, met als gevolg dat de stock aan assisenzaken terug aangroeit. We kunnen immers niet langer genieten van de gevolgen van de wet van 5 februari 2016 tot wijziging van het strafrecht en de strafvordering en houdende diverse bepalingen inzake justitie¹ die de artikelen 25 van het Strafwetboek *iuncto* artikel 2 van de wet van 4 oktober 1867 op de verzachtende omstandigheden substantieel had gewijzigd². Deze evolutie dient nauwgezet in de gaten te worden gehouden aangezien ook in assisenzaken het principe van een behandeling binnen een redelijke termijn dient nageleefd te worden.

¹ Wet van 5 februari 2016 tot wijziging van het strafrecht en de strafvordering en houdende diverse bepalingen inzake justitie, BS 19 februari 2016

² Artikel 6 en 121 van de wet van 5 februari 2016, vernietigd bij arrest van 21 december 2017 van het Grondwettelijk Hof, <http://www.const-court.be/public/n/2017/2017-148n.pdf>

2. De rechtbanken van eerste aanleg

2.1. De burgerlijke sectie van de rechtbanken van eerste aanleg

Ook in eerste aanleg kent het aantal nieuwe burgerlijke zaken opnieuw een lichte aangroei. Die stijging gaat gepaard met een vergelijkbare aangroei van het aantal vonnissen en beschikkingen.

2.2. De familierechtbanken

In de familierechtbanken zet zich de daling van het aantal nieuwe zaken in 2021 verder. Bij het aantal vonnissen en beschikkingen is er daarentegen sprake van een lichte stijging ten opzichte van 2020.

2.3. De jeugdrechtbanken

Wat de jeugdzaken betreft, blijft het aantal vonnissen en beschikkingen in protectionele MOF-zaken³ grotendeels stabiel.

Wat de vonnissen en beschikkingen in protectionele VOS-zaken⁴ betreft, werd er klaarblijkelijk op een andere manier geteld waardoor vergelijking met 2020 niet mogelijk is. Daarover volgend jaar hopelijk meer.

2.4. De correctionele sectie van de rechtbanken van eerste aanleg

In 2021 was er sprake van een immense stijging van het totaal aantal nieuw ingeschreven zaken ten opzichte van de voorgaande jaren. Blijkbaar is dit het gevolg van een hoog aantal beroepen tegen vonnissen van de politierechtbank inzake inbreuken op de ministeriële besluiten houdende dringende maatregelen om de verspreiding van het coronavirus COVID-19 te beperken.

De stijging van het totaal aantal nieuw ingeschreven zaken gaat gepaard met een gelijkaardige stijging van het aantal correctionele vonnissen. Vermoedelijk zal deze stijging in 2022 grotendeels teniet gedaan worden omdat het aantal dossiers met betrekking tot inbreuken op de ministeriële besluiten drastisch is gedaald.

³ MOF = als misdrijf omschreven feit

⁴ VOS = verontrustende opvoedingssituaties

3. De ondernemingsrechtbank

In de ondernemingsrechtbank zet de daling van het aantal nieuwe zaken zich zeer uitgesproken verder in 2021. Daartegenover staat een stijging van het totaal aantal vonnissen en beschikkingen.

Wellicht zijn deze tendensen te verklaren door de economie-ondersteunende maatregelen van de regering naar aanleiding van de COVID-19-pandemie.

4. De politierechtbanken

Bij de politierechtbanken zien we in de correctionele zaken heel duidelijk de impact van de beslissing van de wetgever om aan de politierechtbanken de wettelijke bevoegdheid toe te kennen om te oordelen over inbreuken op de ministeriële besluiten houdende dringende maatregelen om de verspreiding van het coronavirus COVID-19 te beperken. Er is namelijk sprake van een enorme stijging van het aantal inleidingen enerzijds, het aantal vonnissen anderzijds. Ook hier zullen de cijfers volgend jaar wellicht een totaal ander beeld geven.

Wat het aantal burgerlijke zaken betreft, is er een daling van het aantal inleidingen, terwijl het aantal vonnissen eerder stabiel gebleven is.

5. De vredegerichten

Wat de vredegerichten betreft, zijn er voor het eerst opnieuw cijfers beschikbaar bij het College van de hoven en rechtbanken. Volgend jaar zullen we dus wellicht opnieuw kunnen meedelen welke tendensen zich aftekenen.

B. Het Openbaar Ministerie

1. Het parket-generaal

Wat de strafzaken betreft, weerspiegelen hogervermelde cijfers over de rechtsbedeling door het hof van beroep van Gent en de hoven van assisen van Oost- en West-Vlaanderen de werkzaamheden van het parket-generaal.

Gelet op hoger vermelde stijging van het aantal nieuw ingeleide correctionele zaken op niveau van het hof van beroep jaar na jaar, waardoor ook de werkdruk van de magistraten van uw hof en het Openbaar Ministerie jaarlijks toeneemt, heb ik laten nagaan of er zich in de onderliggende strafrechtelijke fenomenen misschien bepaalde tendensen aftekenden. Ik moet jullie evenwel teleurstellen: op basis van de beschikbare aantallen die hopelijk, na de invoering van het in eerste aanleg gebruikte case management systeem MaCH bij de parketten-generaal, eenduidiger zullen zijn, kom ik tot het besluit dat de werklast in de diverse fenomenen eerder gelijkmatig stijgt. Inbreuken op de drugwetgeving en slagen en verwondingen staan al jaren aan de top van de rangschikking en vertegenwoordigen samen ongeveer 30% van de in beroep behandelde strafzaken.

Wat het aantal adviezen en conclusies van mijn ambt in burgerlijke zaken betreft, stel ik vast dat, enerzijds, het totaal aantal conclusies blijft dalen, terwijl, anderzijds, het totaal aantal adviezen opnieuw stijgt. Deze stijging situeert zich vooral in de zaken van de familiekamer.

Zoals in mijn mercuriale van vorig jaar aangekondigd – ik sprak van donkere wolken boven de vermogenscel – kon de in ruste gestelde medewerker niet onmiddellijk vervangen worden en eiste de klassieke strafuitvoering de aandacht van het andere lid vorig jaar volledig op. Geen spectaculaire resultaten dus op dat vlak.⁵ Voor 2022 liggen de cijfers wel terug in de lijn van de vorige jaren. Dit toont wel aan dat elke kortsluiting in de rekrutering van gerechtspersoneel – en hetzelfde geldt uiteraard voor de magistraten –, elke onderbreking van enkele maanden een directe impact heeft op de resultaten van de entiteit, op zich natuurlijk niet zo verwonderlijk, maar aan de politici o zo moeilijk uit te leggen.

⁵ Vereenvoudigd derdenbeslag of uitvoerend beslag: € 151.124,66; borgsommen: € 85.500; naar het buitenland overgedragen vermogensstraffen: 5 verbeurdverklaringen voor een totaal bedrag van € 366.202,41.

2. De parketten van de procureurs des Konings

2.1. De correctionele afdelingen van de parketten

Wat de correctionele afdelingen van de parketten betreft, is **de instroom** aan strafzaken na de sterke stijging in 2020 terug gedaald in 2021. Dit is vooral het gevolg van de dalende instroom van inbreuken op de ministeriële besluiten houdende dringende maatregelen om de verspreiding van het coronavirus COVID-19 te beperken, de zogenaamde '*coronaboetes*'.

De instroom van andere categorieën van misdrijven is echter nog niet terug gestegen naar het niveau van de voorgaande jaren, wat we ook weerspiegeld zien in de stabilisering van het aantal vereenvoudigde processen-verbaal, zowel in het gerechtelijk arrondissement Oost- als West-Vlaanderen.

Inzake **de uitstroom** zet de enorme stijging van het aantal betaalde minnelijke schikkingen en het aantal rechtstreeks dagvaardingen zich verder. Deze stijging is uiteraard onlosmakelijk verbonden met de enorme instroom aan inbreuken op de pandemiewetgeving.

Daarnaast zet ook de daling van het aantal afhandelingen zonder strafvervolgning zich verder. De daling situeert zich vooral binnen de afhandeling zonder strafvervolgning om opportunitetsredenen.

Verder wens ik nog onder de aandacht te brengen dat de parketten van de procureurs des Konings in het kalenderjaar 2021 niet minder dan 59 verruimde minnelijke schikkingen voorgesteld hebben voor een totaal bedrag van 7.623.246,68 euro. Voorafgaandelijk werd er 3.784.622,03 euro aan de fiscale administraties betaald en was er een voorafgaande afgifte van vermogensvoordelen van 8.000.042,53 euro. Op die wijze konden opnieuw op een efficiënte en voor de Belgische overheid financieel voordelige wijze dossiers afgesloten worden die anders wellicht aanleiding tot jarenlange procedureslagen hadden gegeven.

Wat **de doorlooptijden** van de strafonderzoeken betreft, zien we een lichte daling van de doorlooptijd bij de meeste beslissingen. Enkel de doorlooptijd van dossiers om te komen tot voltooide bemiddeling en maatregelen blijkt licht gestegen.

Ook de investeringen in **strafuitvoeringsonderzoeken** verdienen een vermelding. In 2021 werden er 137 dossiers voor de opstart van een strafuitvoeringsonderzoek aangelegd, goed voor een potentieel te innen bedrag van 13.243.048,23 euro.

2.2. De afdelingen politiezaken van de parketten

Voor het eerst in jaren zijn er terug cijfers beschikbaar voor de politieparketten, zij het dat deze nog zeer algemeen zijn: ze zijn enkel beschikbaar op arrondissementeel niveau en inzake de uitstroom is er nog geen onderscheid naargelang de afsluitende beslissing voorhanden.

Wat **de instroom** betreft, zien we dat, na de daling in 2020 ten gevolge van de afname van het verkeer door de lockdowns, het aantal nieuwe zaken nu opnieuw is gestegen in 2021.

De uitstroom, het aantal afgesloten zaken, kende eenzelfde evolutie, zij het dat de stijging daar in 2021 minder groot is en men met andere woorden de stijgende instroom niet verwerkt krijgt.

De gevolgen van de afschaffing van de quota's en de verlaging van de tolerantie marges enerzijds en de oprichting van het nationaal parket voor verkeersveiligheid anderzijds zullen pas volgend jaar in de statistieken waar te nemen vallen.

2.3. De afdelingen jeugdzaken van de parketten

De sterke daling van het aantal verontrustende opvoedingssituaties (VOS) in 2020 lijkt in 2021 ongedaan te zijn, weze het dat we nog niet terug op het niveau van de voorgaande jaren zitten.

De als misdrijf omschreven feiten (MOF) daarentegen dalen opnieuw in 2021 na de markante stijging in 2020, hetgeen uiteraard net als bij de correctionele zaken grotendeels samenhangt met de instroom aan overtredingen van de pandemiewetgeving.

* *

*

Mijnheer de Eerste Voorzitter,

Geachte genodigden,

Beste collega's,

Na dit overzicht van de statistieken van het hof, de rechtbanken en het Openbaar Ministerie in hun diverse geledingen binnen ons ressort, heb ik het genoegen onze gastspreker te introduceren.

Europees aanklager Yves Van Den Berge is voor de meeste leden van het hof geen onbekende. Sta mij toe hem nog even kort voor te stellen aan de andere genodigden.

Van 1993 tot 2001 was Yves Van Den Berge adjunct-adviseur bij de juridische dienst van de Federale Overheidsdienst Justitie en bij de staf van de directeur-generaal waar hij hoofd was van de dienst "*Individuele gevallen*". Tegelijk was hij ook secretaris en lid van de Commissie "*Basiswet gevangeniswezen en rechtspositie van gedetineerden*" en secretaris en lid van de Commissie "*Strafuitvoeringsrechtbanken, externe rechtspositie van gedetineerden en straftoemeting*".

Vanaf 1 oktober 2001 tot april 2003 was hij gerechtelijk stagiair bij het voormalig parket van Brugge.

Bij Koninklijk Besluit van 4 april 2003 werd hij benoemd tot substituut-procureur des Konings te Dendermonde.

Bij Koninklijk Besluit van 1 september 2012 werd hij benoemd tot substituut-procureur-generaal bij het parket van het Hof van beroep van Gent. Hij was contactmagistraat voor het parket West-Vlaanderen, afdeling Brugge, lid van de assisenpool en tevens verantwoordelijk voor het beleid van de strafuitvoering in het ressort.

In november 2014 werd Yves Van Den Berge adjunct-directeur bij minister van Justitie Koen Geens.

Bij Koninklijk besluit van 7 december 2018 werd hij aangewezen tot advocaat-generaal bij het parket van dit hof om dan op 18 januari 2019 voor uw hof effectief de eed af te leggen.

Zijn functie van Europese aanklager neemt hij waar sedert 29 juli 2020 voor een duur van 6 jaar.

Mijnheer de Europese aanklager,

Beste Yves,

Ik geef je nu graag het woord voor je uiteenzetting waaraan je de intrigerende titel gaf "*Het Europees parket: de wereld is klein, Europa groot.*"

* *

*

Mijnheer de Eerste Voorzitter,

Mijnheer de Procureur-generaal,

Mevrouw, Mijnheer de Stafhouder,

Waarde genodigden in uw functies en hoedanigheden, voor de kandidaten stagiairs in uw toekomstige functie,

Beste collega's,

Van harte **bedankt** voor de uitnodiging op de plechtige openingszitting van het Hof van Beroep van Gent. Het is voor mij een bijzondere eer hier te mogen thuis spelen in uw midden. Het is tevens een zeer blij weerzien van de collega's met wie ik steeds graag heb samengewerkt en nog zal samen werken.

Graag zal ik u in een notendop de **bevoegdheden, de werking en de eigenheden van het Europees Openbaar Ministerie (EOM)** uitleggen. We zijn in Europa het best gekend onder de naam "European Public Prosecutor's Office", kortweg "EPPO". We zijn reeds 15 maanden operationeel in de lidstaten. Ik zal u dan ook enkele cijfers meegeven van onze operationele activiteiten en de meerwaarde die een Europees Parket als "*single office*" kan betekenen voor

de aanpak van de grensoverschrijdende financiële criminaliteit die de belangen schaden van de EU en dus ook van ons allen als Europese belastingbetalers.

Ik wil hierbij trouwens benadrukken dat de bestrijding van alle misdrijven belangrijk is en evenveel aandacht verdient, of het nu gaat over lokale, nationale of internationale criminaliteit. Steeds worden de regels van een geordende samenleving geschaad en vallen er vaak slachtoffers wiens belangen, rechten en levenskwaliteit worden geschaad. Het is aan ons magistraten, advocaten, wetgevende en uitvoerende macht om daar samen in de rechtsstaat een antwoord aan te bieden.

Laat mij beginnen met duidelijk te maken dat het Europees Openbaar Ministerie een **autonoom en onafhankelijk supranationaal vervolgingsorgaan** is. Het is dus een “echt” klassiek parket/openbaar ministerie dat bevoegd is om eigen strafzaken te onderzoeken, te vervolgen en te behandelen voor de hoven en rechtbanken. Daarin onderscheiden we ons bijv. van Eurojust dat zelf geen vervolgingen uitvoert maar ondersteunend werkt ten behoeve van de nationale parketten in belangrijke grensoverschrijdende dossiers.

Het Europees Parket is één en ondeelbaar en heeft een **centraal en een decentraal niveau**.

- Op centraal niveau in Luxemburg zijn de Europese procureurs (één per lidstaat) verantwoordelijk enerzijds voor het strafrechtelijk beleid in de schoot van het College van het EOM en anderzijds voor het toezicht op en de besluitvorming in de strafzaken die worden behandeld in de lidstaten door onze collega's - Gedelegeerd procureurs van het Europees Parket. Het centrale niveau neemt dus wel degelijk ook belangrijke beslissingen in de concrete strafzaken
- Het decentraal niveau van het EOM bevindt zich in de lidstaten waar de zojuist genoemde gedelegeerd Europese procureurs dagdagelijks de strafonderzoeken voeren conform het nationale strafrecht en strafprocedure. U ziet dus dat het Europees Parket geïntegreerd is in het nationale handhavingssysteem als openbaar ministerie bij de bevoegde rechtbanken en hoven van de lidstaten. Er is geen Europese strafrechtbank. Voor de zaken in België betekent dit dat onze gedelegeerd Europese procureurs, hun zaken behandelen zoals de nationale procureurs, zijnde via een opsporingsonderzoek of via een gerechtelijk onderzoek. Dit betekent ook dat desgevallend de onderzoeksrechter, de raadkamer, de

KI en de hoven en rechtbanken ten gronde de zaken van het Europees Parket die tot de territoriale en/of personele bevoegdheid van de Belgische jurisdictie behoren, zullen behandelen en dit volgens Belgisch recht. Voor België zijn er twee gedelegeerd Europese procureurs, namelijk Pascale Vandeweyer en Jennifer Vanderputten, hier aanwezig.

Het Europees OM is wereldwijd uniek in zijn soort omdat het rechtstreeks opereert als één parket / als “*one single office*” over 22 landsgrenzen heen. Over 22 lidstaten van de Europese Unie: Polen, Hongarije, Ierland en Denemarken zijn immers nog geen lid van het EOM, Zweden zal ons misschien volgend jaar vervoegen.

Met de oprichting van het EOM heeft de Europese Unie opnieuw stappen verdergezet in de invloed op de penale justitie van de lidstaten, niet meer alleen op het vlak van wetgeving of wederzijdse samenwerking maar wel degelijk ook op de rechtstreekse strafrechtelijke handhaving.

Waarvoor is het EOM nu bevoegd?

Met het Europees Openbaar Ministerie bestrijden we de misdrijven die de financiële belangen van de Europese Unie schaden, dit zowel aan de zijde van de uitgaven van de EU als aan de zijde van haar inkomsten. Ik verklaar mij nader.

Ten eerste, de zijde van de uitgaven.

Zoals u weet, verstrekt de Europese Unie veel geld en middelen aan de lidstaten maar ook aan derde landen, en dit op het gebied van economie, landbouw, infrastructuur, veiligheid, onderwijs, digitalisering, medische zorg en preventie, enzovoort. Onder meer werd eind 2020 het zogenaamde “*NextGenerationEU – plan*” goedgekeurd. Dat is een herstelinstrument van meer dan 800 miljard euro dat moet helpen de onmiddellijke economische en sociale schade ten gevolge van de coronapandemie te herstellen.

Het hoeft niet te verbazen dat er ook met deze omvangrijke financiële middelen wordt gefraudeerd door middel van corruptie, oplichting, misbruik van vertrouwen, valsheid in

geschrifte, informaticafraude, belangenname e.d. Aangezien deze fraude de financiële belangen van de EU schaden, is het Europees Parket bevoegd.

Ook de aanbestedingsfraude met Europese middelen is een gekend misdrijf.

Volgens een berekening van de EU-commissie zou de jaarlijkse fraude ongeveer 500 miljoen bedragen, een bedrag die nog kan stijgen door de extra bestedingen n.a.v. de coronacrisis.

Ten tweede, fraude aan de zijde van de inkomsten.

Dit betreft dan de BTW-fraude en de douanefraude.

Europa genereert het meeste deel van haar inkomsten uit de belasting over de toegevoegde waarde, de **BTW** die een consumptiebelasting is die moet worden gedragen door de eindgebruiker. Volgens een Europese studie wordt jaarlijks 50 miljard euro aan BTW-ontvangsten gemist door fraude. Onze ervaring van 15 maanden leert dat dit waarschijnlijk nóg hoger ligt. Het Europees Parket is bevoegd voor de dossiers van BTW-fraude wanneer er een totale schade is van tenminste 10 miljoen in twee of meer lidstaten. De zaken die wij hierbij behandelen zijn dus de klassieke BTW-carrouzels en zaken met de zogenaamde “missing trader”.

Douanefraude is de tweede fraude m.b.t. de inkomsten van de EU. De klassiekers zijn hier:

- De ontduiking van de invoerrechten, nl. de problematiek van de onderwaardering van de ingevoerde goederen, zoals bijv. textiel en e-commerce;
- De ontduiking van antidumpingrechten, bijv. van e-bikes, biodiesel etc. Daarbij stellen we ook vast dat het land van oorsprong van de goederen vaak wordt vervalst, bijv. Indonesië i.p.v. China.
- Tabaksmokkel waarbij trouwens ook op grote schaal accijnzen en BTW wordt ontdoken.

Na 15 maanden van operaties stellen we in de dossiers van BTW en douane vast dat de criminelen ernaar streven om hun “werkveld/terrein” zo groot mogelijk te maken door verschillende EU-lidstaten in intracommunautaire leveringen of beter gezegd pseudoleveringen te betrekken, door nepfirma’s op te richten in diverse landen en door de structuren van hun criminele organisatie territoriaal te verspreiden. Voor hen kan Europa niet

groot genoeg zijn. Wij met een eengemaakt Europees Parket willen voor hen de wereld zo klein mogelijk maken. We kunnen dit doen doordat we met dezelfde procureurs-collega's werken in de dossiers die verschillende lidstaten overkoepelen en doordat we ook als één gerechtelijke autoriteit akkoorden sluiten met derde landen.

Ik eindig de uitleg over de materiële bevoegdheden met te vermelden dat het Europees Openbaar Ministerie ook bevoegd is om te vervolgen voor de strafrechtelijke kwalificatie van criminele organisatie als deze de voornoemde financiële misdrijven hebben gepleegd. Het zelfde geldt voor het witwasmisdrijf voortkomende uit deze misdrijven.

Na het statuut, de structuur en de bevoegdheden geef ik u graag enkele cijfers.

Het Europees Parket bestaat uit 1 hoofdprocureur(aanklager), 22 Europese procureurs (1 per lidstaat) en voor het ogenblik 110 gedelegeerd Europese procureurs waaronder dus 2 in België.

We onderzoeken momenteel ongeveer 1.000 strafonderzoeken in de 22 lidstaten waaronder bijna 40 in België. Dit cijfer zal door de jaren heen blijven groeien door uiteraard de aanmelding van nieuwe dossiers maar ook door het feit dat deze complexe financiële strafdossiers meestal meer dan één jaar duren. Op 1 jaar tijd heeft het EOM voor 259 miljoen aan geld en waarden in beslag genomen, dit is meer dan 4 keer ons jaarlijks budget. Justitie is één van de weinige departementen dat ook geld opbrengt...

Wat is er nu eigen aan het Europees Openbaar Ministerie?

Ik heb u al gesproken over het feit dat het **EOM één supranationaal parket** is dat opereert in de 22 lidstaten maar dat is geïntegreerd in de nationale rechtssystemen. De Europese (gedelegeerde) procureurs van het EOM hebben in hun lidstaat dezelfde bevoegdheden als alle nationale parketmagistraten en zij behandelen hun dossiers in samenwerking met de nationale autoriteiten zoals politiediensten, belastinginspecties, COIV, CFI en dit in bepaalde gevallen ondersteund door OLAF, Europol, Eurojust e.d.

Op centraal niveau heeft het Europees Parket ook **eigen operationele en onderzoekende stafleden** die de concrete grensoverschrijdende dossiers kunnen ondersteunen door onder meer case-analyses te maken, verbanden te leggen in de dossiers van de diverse lidstaten en Europese databanken te onderzoeken. Deze stafleden zijn ervaren financiële politierechercheurs, belastinginspecteurs en IT-specialisten die intern vanuit Luxemburg het decentrale niveau helpen in de onderzoeken en vervolgingen.

Wij hebben een **eigen wettelijk kader van justitiële samenwerking** binnen de EOM-lidstaten. De gedelegeerde Europese procureurs kunnen rechtstreeks aan hun collega's in de andere lidstaten onderzoeksopdrachten toewijzen. Een formeel Europees onderzoeksbevel bijv. is niet nodig. Nogmaals, we zijn "*one single office*". Dit vergemakkelijkt en versnelt de onderzoeken. "*Ons kent ons*", opnieuw onder het adagium of motto "*De wereld is klein*" binnen het EOM.

Op centraal niveau werkt het EOM met de zogenaamde **permanente kamers**. Een permanente kamer is eigenlijk een intern orgaan dat alle lopende strafzaken permanent opvolgt, desgevallend grensoverschrijdend coördineert, daaraan leiding geeft en in die zin rechtstreekse instructies en bevelen kan geven aan de gedelegeerd procureurs. De kamer geeft ook haar al dan niet goedkeuring aan belangrijke beslissingen die tijdens het onderzoek worden voorgesteld door de gedelegeerd procureurs. De kamer zal op het einde van het onderzoek ook haar fiat geven over de vervolging van de zaak, zijnde ofwel de zaak voor de strafrechter brengen, een minnelijke schikking toestaan of de zaak seponeren. Seponeren kan trouwens enkel om objectieve wettelijke redenen zoals verjaring, ne bis in idem, dood van de verdachte, gebrek aan bewijzen e.d. maar niet om opportuniteitsredenen. Ook dit is dus eigen aan het EOM.

De kamers, en zo zijn er 15 in totaal, zijn samengesteld uit 3 Europese procureurs en uit de Europese procureur van de lidstaat waar het onderzoek wordt gevoerd (uitleggend en adviserend). De bedoeling is dat voor ieder dossier het beleid van het EOM op dezelfde wijze wordt gevolgd en dat de zaken de nodige aandacht en de gepaste doorlooptijd kennen. We kennen dus geen Europees Parket-Generaal dat optreedt als "schoonmoeder" van de parketten of een korpschef maar wel een beslissend orgaan van 3 wijzen + 1 voor ieder dossier.

Intern het EOM werken we louter digitaal in ons zogenaamde **Case Management System (CMS)**. Wij hebben geen papieren dossier en slaan alles digitaal op en verzenden dit ook via de CMS. Maar vrees niet de strafdossiers die in België voorliggen volgen de Belgische papieren regels.

Wat is er nu eigen aan de Belgische afdeling van het Europees Openbaar Ministerie?

België heeft met Brussel veruit de meeste Europese instellingen op zijn grondgebied. In deze instellingen wordt beslist over de uitkering van fondsen, over de aanbestedingen, over de redactie en de toewijzing van talrijke contracten. Zowel leden van de uitvoerende macht (bijv. de EU-Commissie) als leden van de wetgevende macht (bijv. EU Parlement) zijn gestationeerd in België. Dit maakt dat België vaak **territoriaal bevoegd** is wanneer binnen of vanuit de instellingen fraude wordt gepleegd. Dit vergt van ons als procureurs maar ook van de onderzoekende politierechercheurs een specifieke expertise op het gebied van de Europese regelgeving, het statuut van de Europese officials en de procedure voor het opheffen van personele immuniteiten en onschendbaarheden van locaties.

Ook voor feiten gepleegd buiten het grondgebied van België kunnen wij als Belgisch EOM bevoegd zijn. Deze **extraterritoriale bevoegdheid** is ontleend aan artikel 10^{quater} Voorafgaande Titel van het Wetboek van Strafvordering dat bepaalt dat wij/België bevoegd zijn voor de vervolging van een persoon die zich buiten het Rijk heeft schuldig gemaakt aan corruptie indien hij een openbaar ambt uitoefent in een internationale/Europese publiekrechtelijke organisatie die zijn zetel in België heeft. Welnu de EU-instellingen werken met talrijke delegaties verspreid en gevestigd over de ganse wereld.

België is in de Europese Unie een zeer belangrijk land voor de **wereldwijde import** van goederen, niet in het minst door o.m. de zeehaven van Antwerpen-Brugge, de zeehaven van Gent (“North Sea Port” – nr. 10 in Europa) en de cargo luchthavens van Zaventem en Luik-Bierset. (Luik-Bierset is in West-Europa het grootste invoerpunt van E-commerce uit o.m. China). Binnen de EU staat België op plaats 3 voor de heffing van douanerechten, na Duitsland en Nederland. België stort in de begroting van de EU in 2022 ongeveer 2 miljard van het totaal bedrag van 18 miljard. Het is onze taak om douanefraude te bestrijden in die massa van import.

Als laatste eigenheid wil ik nog het volgende vermelden. In de EU kennen enkel Frankrijk, Luxemburg, Spanje en België de figuur van de onderzoeksrechter die leider/titularis kan worden van het strafonderzoek. Maar anders dan Frankrijk, Luxemburg en Spanje heeft België de bevoegdheden van **de onderzoeksrechter** volledig onverlet gelaten voor de strafzaken van het EOM. In Frankrijk bijvoorbeeld komt niet een "*juge d'instruction*" tussen in de zaken van het EOM maar wel een "*juge des libertés et de la détention*". Deze laatste geeft dus op vraag van de gedelegeerd procureur enkel machtigingen voor bijvoorbeeld een huiszoeking of een telefoontap, zonder zelf het onderzoek te voeren. Men heeft deze wijziging ingevoerd om de permanente kamers altijd rechtstreeks te kunnen laten tussenkomen in de lopende strafzaken door instructies te geven aan de gedelegeerd procureurs zonder dat een andere magistraat, nl. de onderzoeksrechter, het onderzoek leidt.

In België verandert er niets in gerechtelijke onderzoeken komende van het EOM. Wij werken samen met aangeduide gespecialiseerde onderzoeksrechters. De Belgische gedelegeerd procureurs zullen dus vaak werken in gerechtelijke onderzoeken waarbij ze enkel de gepaste vorderingen zullen kunnen nemen zonder zelf leidend titularis te zijn van het onderzoek. Uiteraard kunnen de permanente kamers alleen maar instructies geven aan de gedelegeerd procureur en niet aan de onderzoeksrechter. Maar geen nood, onze twee gedelegeerde procureurs zullen vanuit hun bevoegdheden die gelijkstaan met de nationale procureurs gemotiveerde en inhoudelijk gevatte vorderingen nemen in het belang van het onderzoek à charge en à décharge. En mocht er een andere zienswijze zijn of tegenstrijdige beschikking vanwege de onderzoeksrechter dan kan op beslissing van de permanente kamer de kamer van inbeschuldigingstelling worden gevat als beroepsinstantie voor de uiteindelijke wijze rechterlijke beslissing.

Dames en heren, vandaag is ook een bijzondere dag voor **de Balie** en in het bijzonder voor de advocaten-stagiairs. Ik wens de advocaten-stagiair veel succes in hun verdere carrière. Advocaat is een zeer belangrijk en interessant juridisch beroep. Ik wil dus graag ook deze lezing beëindigen met een paar beschouwingen en kanttekeningen die tot nu toe zijn gekomen vanuit de hoek van enkele defense lawyers en vanuit de European Criminal Bar Association. Deze vaststellingen en kanttekeningen zijn trouwens zeer constructief en als EOM gaan we met veel genoegen in op overleg.

Langs de kant van de verdediging wordt de vrees uitgedrukt dat het EOM door het bundelen van zijn krachten over gans Europa de verdediging artificieel, moedwillig en territoriaal zal uiteen spelen. Door bijvoorbeeld aan forumshopping te doen in grensoverschrijdende onderzoeken en daarbij te kiezen voor de jurisdictie van de lidstaat die het meest soepel optreedt naar het toestaan van onderzoeksmaatregelen of waar het openbaar ministerie en de politie meer de hand vrij hebben zonder rechterlijke interventies.

Laat mij daar het volgende op antwoorden:

Het is natuurlijk niet de schuld van procureurs en speurders dat verdachten hun criminele activiteiten en hun “standplaats” spreiden over verschillende landen.

Maar veel belangrijker. Het Openbaar Ministerie is volgens de Grondwet onafhankelijk in de individuele opsporing en vervolging. Wat er door sommigen ook moge worden beweerd, parketmagistraten waken op onpartijdige wijze over de toepassing van de wet, over de wettigheid van de bewijsmiddelen en de loyaliteit waarmee ze worden verzameld. In die zin voeren ze de strafonderzoeken à charge en à décharge en dragen ze bij tot de waarheidsvinding waarover uiteindelijk de rechterlijke macht beslist.

Deze rechtsprincipes zijn ook uitdrukkelijk opgenomen in de Europese Verordening m.b.t. het Europees Openbaar Ministerie. Artikel 5 bepaalt dat bij zijn optreden het EOM de rechten eerbiedigt die in het Handvest van de grondrechten van de Europese Unie zijn vastgelegd en dat het de beginselen van de rechtsstaat en van de proportionaliteit waarborgt.

De partijen genieten dus de rechtsbescherming van het nationale als van het Europese recht. En m.b.t. zaken van het EOM kan zelfs het Hof van Justitie van de EU tussenkomen. Het Hof van Justitie kan bij wijze van prejudiciële beslissing uitspraak doen over de geldigheid van procedurele handelingen van het EOM op basis van het Unierecht en over de uitlegging of de geldigheid van bepalingen van het recht van de Unie, met inbegrip van de EOM-verordening. De rule of law is m.i. gewaarborgd.

Ik besluit.

Het Europees Parket is nieuw, functioneert volop en heeft reeds zijn nut bewezen. Het zal nog vele uitdagingen tegemoet gaan en besluiten dienen te trekken uit de nationale en Europese rechtspraak om zo de financiële belangen van de EU en de Europese belastingbetaler te

beschermen. Ongetwijfeld zullen sommigen van u, in hoedanigheid van magistraat of van advocaat, rechtsreeks betrokken worden in de behandeling van deze Europese zaken.

Van harte bedankt, mijnheer de Eerste Voorzitter en mijnheer de Procureur-generaal, voor deze gelegenheid, en u geacht publiek voor uw aandacht.

We zien mekaar zeker terug.

* * *

*

Hartelijk dank voor deze leerrijke uiteenzetting, beste Yves. Er is onbetwistbaar nog stof tot discussie over de uitdagingen die zich nu en de komende jaren aanbieden. Ik ben je bijzonder dankbaar dat je ook aandacht hebt besteed aan de bezorgdheden van de balie want het is vandaag ook hun dag.

Voor mij wordt het wel weer een uitdaging om voor volgend jaar opnieuw een dergelijk uitmuntende gastspreker te vinden.

IN MEMORIAM

Traditiegetrouw, mijnheer de Eerste Voorzitter, geachte genodigden en collega's, zullen we nu even terugdenken aan onze collega's, magistraten en leden van het gerechtspersoneel, evenals aan de leden van de balies van het ressort die niet meer in ons midden vertoeven.

Graag dus enkele ogenblikken van ingetogenheid voor:

AMELINCKX Lena

Griffier bij de politierechtbank te Sint-Niklaas, overleden op 28 januari 2022.

BAERT Frans

Gewezen stafhouder aan de balie Gent, overleden op 15 juli 2022.

BOSSUYT Jan

Ere-advocaat aan de balie West-Vlaanderen, overleden op 21 oktober 2021.

BRECKPOT Pierre

Ere-notaris, overleden op 15 maart 2021.

COOPMAN Marianne

Medewerkster bij het vredegerecht West-Vlaanderen afdeling Veurne, overleden op 3 november 2021.

DAEMS Paul

Gewezen plaatsvervangend rechter bij de ondernemingsrechtbank afdeling Oostende en advocaat aan de balie West-Vlaanderen, overleden op 5 december 2021.

DAMMANS Jean Paul

Advocaat aan de balie Gent, overleden op 29 juni 2022.

DE GEZELLE Robert

Ere-advocaat aan de balie Gent, overleden op 17 juni 2021.

DE VUYST Jaak

Ere-rechter bij de ondernemingsrechtbank afdeling Gent, overleden op 1 april 2022.

D'HAENENS Emmanuel

Ere-notaris, overleden op 3 juni 2022.

GEELHAND DE MERXEM Patrick

Advocaat en oud-stafhouder aan de balie West-Vlaanderen en plaatsvervangend rechter bij de vredegerichten en politierechtbank West-Vlaanderen, kanton Menen, overleden op 8 mei 2022.

GEORGE Fernand

Ere-advocaat en oud-stafhouder aan de balie West-Vlaanderen, overleden op 17 juni 2022.

GRYSON Claude

Ere-hoofdgriffier bij de rechtbank van eerste aanleg afdeling Ieper, overleden op 30 september 2021.

GUNS Roger

Ere-vrederechter bij de vredegerichten en politierechtbank Oost-Vlaanderen, kanton Ninove, overleden op 22 mei 2022.

MOENS Carl

Rechter bij de ondernemingsrechtbank afdeling Dendermonde, overleden op 7 januari 2022.

MOSTREY Cécile

Griffier-Hoofd van dienst bij de rechtbank van eerste aanleg afdeling Dendermonde, overleden op 22 april 2022.

ONRAET Christine

Advocaat aan de balie West-Vlaanderen, overleden op 19 februari 2022.

ROOSE Pascale

Advocaat aan de balie Gent, overleden op 21 januari 2022.

SLOSSE Herman

Bode ter terechtzitting bij de rechtbank van eerste aanleg afdeling Gent, overleden op 25 februari 2022.

VAN BUYNDER Paul

Advocaat aan de balie Dendermonde, overleden op 17 februari 2022.

VAN EECKHOUT Albéric

Advocaat en oud-stafhouder aan de balie West-Vlaanderen, overleden op 18 februari 2022.

VAN LAETHEM Eric

Oud-medewerker bij de politierechtbank, afdeling Gent, overleden op 3 juni 2022.

VANBEYLEN Walter

Ere-advocaat aan de balie West-Vlaanderen, overleden op 22 juni 2022.

VANCOLEN Steven

Advocaat aan de balie West-Vlaanderen, overleden op 26 juni 2022.

VANPETEGHEM Antoine

Ere-notaris, overleden op 3 februari 2022.

VANQUATHEM Georges

Advocaat aan de balie West-Vlaanderen, overleden op 22 februari 2022.

WACHTELAER Herbert

Ere-secretaris-hoofd van dienst bij het parket, afdeling Gent, overleden op 2 maart 2022.

WEEGMANN Patrick

Advocaat aan de balie West-Vlaanderen, overleden op 16 mei 2022.

WEYMAERE Jean Marie

Bode ter terechtzitting bij de rechtbank van eerste aanleg afdeling Gent, overleden op 25 mei 2022.

WEYTS Walter

Ere-advocaat aan de balie West-Vlaanderen, overleden op 30 oktober 2021.

* *

*

Voor de Koning, vorder ik dat het aan het Hof behage te verklaren dat het zijn werkzaamheden zou hervatten en dat er zou worden overgegaan tot de eedaflegging van de hier aanwezige advocaten-stagiairs.